"ROBOTCHYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
Phone: St. John 1465

M. Popovich, Editor.

Subscription $1.50 a year in Canada.
Elsewhere $1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціялдемократична часопись, орґан Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить що тижня.

Редактор М. Попович.

Річна передплата на "Р. Н." виносить:
в Канаді $1.50
в других краях 1.75

Рукописий не звертає ся.

За оголошеня редакція "Р. Н." не відповідає.

Адреса до "Р. Н." така:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

Не обманюйте народа.

Відколи ліберальна партія завдяки викритю лайдацтв пороблених консервативними правительствами ріжних провінцій і домінії і призабутю її власних махерств в минувшині, при виборах по ріжних провінціях почала побивати консервативну партію і захвачувати власть у свої руки, відтоді наших патріотів, що ґрупують ся коло "Українського Голосу", немовби хто чародійною паличкою повернув в сторону лібералів. Спершу осторожно, а відтак без всяких застережень они почали підбичовувати лібералів.

Сам "Український Голос", який від довшого часу занимав ся лише масажованем і випростовуванем католицької церкви, за що в заплату брав добрі штовханці в карк від невдячного "Канад. Русина", почав в послїднім часї відступати щораз то більше місця для аґітації за ліберальною партією. І пишуть в ньому наші патріоти про лібералів більше чим в ліберальнім орґані "Канад. Фарм." Малюють, розмальовують тих лібералів, плещуть приплескують їм, що аж противно читати.

— Ліберальна партія нами бідними заопікувала ся, свободу нам дала, до добробуту і богацтва довела, побудувала нам найкращі школи, дала почин до просьвіти, здобула для нас двомовні школи, побудувала зелїзні дороги, і она одинока буде на дальше бороти ся за наші права, за наш добробут, за наше щастє. Она за нас головою наложить. Бігме!... Тому "Гурра!" голосуйте всї на ліберальних кандидатів.

Коли "Канад. Фармер" вичисляє як вміє і може всякі "качества" ліберальної партії і кличе виборців, щоб помагали попихати її "колесницю", — нікому не дивно. Але коли се роблять панки з під безпартійного "У. Г". то найдуть ся люди, що подумають: — А чого вони туди гнуть?

Наш еміґрант вже не такий дурний, щоб повірив якому небудь молодому скакунови або "Укр. Голосови", що їм хтось щось дав, хтось щось зробив, та ще й з ласки. Він вже розуміє, що не йому хтось щось дав, але він всїм дає; що не ліберальна партія побудувала йому зелїзниці але ті "партії" з котрими він працював по "екстра ґенках", побудували їх для ліберальної і консервативної партій. Зелїзниць не будують для нього, лише для тих, що ссуть з нього послїдні соки і то будують доперва тоді, коли від фармера можна вже щось вивезти. Він знає, що оборона двомовних шкіл, се лише один із гачків, на котрі ліберальна партія з конечности ловить українських виборців. Він памятає, як ліберальна партія в Манітобі додержала своєї обіцянки, що до двомовних шкіл, про що в "У. Г." і "К. Ф." тепер ні чичирк. Він починає розуміти і те, що обидві капіталїстичні партії, ліберальна і консервативна, серед ріжних обставин міняють ся ролями. В Манітобі консервати були за двомовною системою а ліберали були проти, хоч дурили народ, що они задержать двомовну систему. В Саскачевані обидві ті партії поміняли ся ролями.

Колиж кому попадає що від ліберальної партії, то лише тим панкам, що за ньою кричать, тим аґентам запроданцям, що за Юдин гріш обманюють народ. Ми маємо факти в руках про тих панків, що за торг своїм народом беруть чеки.

Але ті панки загонять ся в своїм обманьстві так далеко, що треба їх опамятувати. Користаючи із того, що провідник лібералів Лоріер заявив ся за тим, щоби справу конскрипції дати під загально народне голосоване а не накидати народови примусової військової служби з гори, они підшептують народови в часї виборів, що будьтоби всї ліберали були проти примусової військової служби і тому они заслугують на поперте. І так дописуватель "У. Г." П. П. (мабуть "Подвійний Патріот") пише в 24 ч. тої часописи, що "надходячі вибори (в Саскачевані) важні для Українців, бо з ними вяже ся наш народний інтерес, наше шкільництво, наша мова, наше учительство і в **певній мірі важне для нас всїх питане примусової військової служби.**"

Цікаво-б довідати ся від п. П. П. як оно то питане примусової військової служби вяже ся з провінціональними виборами в Саскачевані і в якій то певній мірі? Чи не хотїв п. П. П. лише ґудзів навязати на здорових мізґах укр. виборців в Саскачевані?

По перше провінціональний уряд котрої небудь провінції не має нічого до діла з примусовою військовою службою. Ся справа належить до домініяльного парляменту. По друге майже всї ліберальні посли як і вся ліберальна преса західних провінцій Канади є за примусовою військовою службою і проти того, щоб сю справу віддати під загально народне голосоване. Проти конскрипції виступають французькі посли ліберальні а навіть деякі консервативні. Сам Лоріер не висказав ся проти конскрипції лише за загально народним голосованем в сїй справі. І сама ліберальна преса згідно заявляє, що Лоріер мусїв поступити так, бо Борден його нерозумно передтим ігнорував. Колиб Борден був давнїйше постарав ся зробити коаліційне правительство, то Лоріер будучи в коаліційнім правительстві бувби поміг успішному заведеню примусової військової служби. А еще яснїйше говорить про Лоріера француз ліберал Бурасса. Він каже отверто, що Лоріерови не можна вірити так само як і Борденови.

Тому не обманюйте народа. Справа конскрипції є справою для нашого народа в Канаді не меньше важною чим для прочих мешканців Канади. Конскрипція не лише обходить тих, що малиб іти до війська але і тих, що малиб під опікою баґнетів працювати. Наш народ мусїв платити і данину крови і крівавого поту. Конскрипція зробилаб одних умундурованими невольниками а других невольниками примусової призначеної властями праці.

Коли-ж справдї прийде до виборів під гаслом — за і проти конскрипції, а ви панови одурите народ, що будьтоби всї ліберали були проти конскрипції, то той обманений народ готов поперти найгорячійших прихильників конскрипції, якими є власне ваші ліберали, з західних провінцій Канади, і в сей спосіб проти власної волї затягнути окови на власні руки і ноги.

Нас дуже дивує також, що і "Робітниче Слово" теж саме деклямує про становище лібералів в справі конскрипції. Пише проти конскрипції, але хто ту конскрипцію перефорсовує а хто її противить ся, там, де її доля може бути рішена, про се йому не звісно, так як не звісно йому було про справу реґістрації. В обидвох случаях оно писало собі за буржуазійною англ. пресою лише баламутні новинки. В послїднім случаю оно повторяє щораз, що ліберали проти конскрипції і більш нічо.

Розбовтуваня фраз за мало. Робітникам треба знати, ясно, що довкруги них діє ся.

Тому панове більше ясного сьвітла і правди.

Пікнік
проти пікніку.

Коли ми чули скарги товариств, що містять ся в "Народнім Домі" про те, що наші — католики — з McGregor старають ся все виробляти їм збитки, то з представленями, то з вечерками, то ще там з чим іншим, то ми не зовсїм вірили, що в католиків дійсно така погана натура, щоб они умисно влазили комусь в дорогу. Але, в самім дїлї, оно бувало, що — коли яке товариство з "Н. Д." грає представлене, то католики або витупцюють гопака коло церкви або в труби дмуть. Але ми склонні були вірити, що все те діялось якось случайно. До того-ж зга дані товариства не дуже давали себе перехитрувати і все помимо перешкоди, мали успіх чи то на представленях, чи "Маланках"...

Але коли укр. соц. дем. відділ і Драм. Кружок ім. В. Винниченка проголосили свій пікнік на 1-го липня, а наші католики зараз же таки перенесли і свій пікнік з 2-го липня на 1-го, то й ми невірні Томи повірили, що католики люблять рити стежки, котрими йдуть не їхні орґанізації,

"Канад. Русин" давно вже проголошав, що пінік відбуде ся в понедїлок, 2-го липня, на "Dominion Day" і ми були впевнені, що ні наші орґанізації їм, ні они нашим орґанізаціям в дорогу не влїзуть. Але де тобі.... Довідались католики, що соціялісти устроюють пікнік на 1-го липня, давай і собі на той день таскатись з пікніком.

Се вже вибачте, не по панськи...

Будуть чи не будуть наші католики танцювати на пікніку?

Ну, та вольному, вольна воля. Устроюють католики пікнік тої самої днини, нехай собі устроюють. Але їм ще захотїло ся чимось заманити людий на свій пікнік. Тому написали в програмі ріжних преріжностий. Ну, написали, то написали.

Але їм ще й захотїло ся піти на "шахрайку". Знаючи що їх правовірні прихожани люблять, они помістили в своїх оголошенях що будуть на пікнїку танцї.

Ну, а оно-ж—на скільки нам наша безбожка память пригадує — тепер петрівка і католикам під загрозою пекольного огню танцювати не вільно. Не можна-ж припускати, щоби духовні отцї і сам преосьвященний, котрі є головами в "Інститутї "Просьвіти", парохії сьв. Володимира і сьв. Ольги і тов. сьв. Николая і сьв. Івана Милостивого і богатьох других сьвятих і "Бандуриста" і Бурси ім. Шептицького і пр. пр., щоби они не знали, що тепер петрівка. На безбожність складача також звернути не можна, бо він складає те, що йому яка побожна душа напише. А не можна припускати, щоби проґраму пінїку, в якім беруть участь товариства так богатьох сьвятих, писав який безбожник.

Так отже вийшла хитра штука. Оголошене розклеєно, люди перечитали, що будуть танцї і добре. Тодї доперва наші католики, щоб скинути з себе, як кажуть наші українські Анґлїйцї "блейм", позаклеювали то позамазували на оголошенях безбожне слово "танцї". Хтож читав перше, що на католицькім пікнїку будуть танцї, а тепер запримітив, що їх викинено з проґрами, то й питає себе здивовано:

— Будуть чи не будуть наші католики танцювати на пікнїку? Чи не дурять они?...

Служба божа на пікнїку.

Пригадали безбожні люди католикам, що не годить ся пікніків та гопаків виправляти тодї, коли вірні повинні служби божої слухати і католики спамятали ся. Але хитрі... Они видумали таке, щоб спечи два раки нараз. Проголосили, що для впов. гостий, що прийдуть рано на пікнїк, на котрім буде колесо щастя, стрілянє до цїли з райфела (!?) перегони з яйцями і пр. пр. відправить ся служба божа.

Піддайте їм гадку, що булоб добре і сповідати грішників на пікнїку, а будьте певні, що в програмі слїдуючого пікнїку побачите таке:

"Гостї, котрі согрішать на пікнїку, будуть могли там-же на місци висповідатись."

—o—

Пекуча потреба загально-партійного Зїзду.

Надходить для нашої Партії важний момент. Надходять дни, коли то відділи У.С.Д.П. цїлої Канади мають вислати своїх репрезентантів на давно ожиданий партійний з'їзд — на конґрес. Але перед конґресом, члени з поодинока як і відділи мусять обговорити всякі важні справи і припоручити своїм репрезентантам вказівки як їх рішати на конґресї.

Були часи, що скликалось конфенції так нагло, що відділи не могли порадитись в жадній справі а опісля нарікали одні на других, що з часта-густа було вислїдом непорозумінь в партії.

Я уважаю, що жаден відділ не повинен відказатись від висилки свого репрезентанта, хоч може є деякі відділи або поодинокі члени, що уважати-муть сей з'їзд не на часї. Дехто може знайдеть ся, що скаже, щоби з'їзд відложити, однак по моїй думцї, то з'їзд вже троха за пізно скликає ся. Колиби відділи були згодили ся на скликане конґресу тодї, коли вінніпеґський відділ давав пропозицію, то ми булиб мали вже упорядковану роботу в нашій партії. Инші може закинуть, що серед лїта не вигідно скликати конґресу, однак, коли ми будемо шукати за дуже вигідним часом, то нам треба зрозуміти, що в нас нїколи не буде так, щоби для всїх відділів була гарна нагода вислати репрезентанта. Богато закидів може найти ся на те, щоби відтягнути конґрес, але я уважаю, що для добра партії всї відділи будуть голосувати за з'їздом і постарають ся за всяку ціну зислати своїх репрезентантів. Я знаю, що всякому тяжко приходить ся відривати від свого рота на покрите коштів, але чи знайдеть ся хто, щоби хотїв ради кількадесять центів відтягатись з помочию а при тім відтягати справи, які від кількох лїт вже ждуть свого залагодженя? Чи знайдеть ся хто, щоби бажав, щоби **дуже пекучі партійні справи** занедбувати а з тим самим занедбувати партійну роботу? Я думаю, що кождий щирий член пожертвує не то кількадесять центів, а пожертвує кілька долярів, бо то справа пекуча і се одинока нагода, котру ми можемо використати в користь партії. Конґрес то одинокий спосіб, котрим ми можемо приєднати сотки членів до партії. Конґрес нашої У.С.Д.П. буде дуже важною подією в історії українського народа в Канаді, тому нам конечно треба скоро перевести голосоване в справі з'їзду і обговорити в відділах всякі справи. Рівнож члени повинні присилати свої думки до "Робочого Народа", чого до сего часу еще нїхто дискусував.

По моїй думцї всї відділи повинні радитись над партійними справами окремо і всякі пропозиції передати своїм делеґатам. Те саме в справі "Робочого Народа". Коли відділи мають відповідні ухвали що до дальшого піднесеня "Р. Н.", або що до пропаґанди то ті ухвали секретарі повинні повписувати і передати своїм делеґатам. Взагалї, булоб дуже користно якби секретарі відділів повписували всї відділові ухвали від заснованя відділу, що може придатись, до розширеня конституції, котра місцями не вистарчаюча для нашої партії. На останок, по мойому булоб дуже не користно, колиб один відділ передав свої справи на делеґата иньшого відділу. Кождий відділ може спромочи ся на висилку найменьше одного делеґата, а будуть відділи, що вишлють більше. Правда, є деякі відділи дуже бідні, однак вони повинні вдатись до Е. К. і Е. К. певно не відкажеть ся помочи такому відділови або Е. К. може зробити якісь заходи, щоби покрити кошти делеґата.

От такі мої думки і не хочу я накидатись з ними до членів, але я радби, щоби ще хто небудь забрав голос в тій справі. Ми всї члени бажаємо знати, що хто думає? — Я буду радий, коли мої пропозиції хто небудь направить на сторінках "Робочого Народа". "Говоріть громадо, я вже своє сказав".

Л. Никоряк.

Lethbridge, Alta.

В справі Зїзду.

Щоби добре розібрати справу з'їзду, котрий мавби відбутись в липни сего року, тож треба заглянути в минувшину, як наша патрія розвивалась від початку аж до теперішних часів. Тож насувають ся питаня, що потребують виясненя і обговореня. Було много впеpед і є і тепер таких людей, що мають на думцї добрі гадки для розвитку нашої У.С.Д.П. в Канадї. А що тепер є нагода написати дещо до з'їзду то щоб товариші, котрих моя допись буде дотикати, не взяли собі за зле або за який закид проти них. Тепер є нагода дещо написати на сторінках "Р. Н.", тож я рішив ся написати. Почну від з'їзду в Едмонтонї 1911 р.

Товариші, котрі були членами партії в той час, знають яке в нас було скоїлось тодї, а все то ізза непорозумінь без яких можна було обійтись і які тамували нашу роботу. Замість йти вперед то часом йшли взад і тому нема дивоти, що наша партія так поволи зростала але при тім зробила богато поступу в послїдних часах, хоч з початку той поступ був припинений. Нема дивниці ще тому, бо наразї в тім часї люди не були обзнакомлені з соціялїстичною роботою так як тепер. Тепер ми маємо людий, що потрафлять показати вказівки іншї і нарід зєднати а не розєднати так як тодї в той час. Правда, що та робота, як кажуть, не є патентована, але є богато ріжниці від тої, яка була з початку. Тож я думаю, що кождий з товаришів помислить о дечім під теперішну хвилю, а головно з тих котрим наша робота була дивна або неясна, що була тодї причиною відреченя ся партії. Тому тепер є нагода висказати свій жаль а з'їзд те все полагодить а як буде корисне для партії, то мож "опантентувати" ту роботу.

В нас тепер, як бачите товариші, брак людей, щоб провадили також юнійну роботу. Товариші анґлїйські повиїздили на війну, котрі належали до С. П. ов К. а заразом були в юнії, а тепер потерпіла на тім юнія а також і С. П. ов К. Тож нам здалоб ся тут на заході щось конче почати в сїй справі: післати орґанізаторів і між анґлїйських роб., щоб наш соціялїстичний рух осьвідомив вже раз і сих людей, котрі ще з соціялїзмом не знакомі до тепер і чого "S. P. of C." не зробила.

Тож я сказав пару слів о скілько я вважаю се за корисне для нас під теперішну хвилю.

Здоровлю читачів "Р. Н." і товаришів,

Ю. Виросток.

ВІСТКА З УКРАЇНИ.

Редакція "Робітника" одержала з Києва телеґраму від "Робітничої Ґазети" підписану тов. Володимиром Винниченком і Ів. Куликом, (Р. Ролїнатом — співроб. "Р. Н.") такого змісту:

"Неможливо істнувати. Присилайте негайно поміч".

Клівлендський революційний комітет вислав для ґазети на руки тов. Винниченка 400 рублїв.

Збираймо Революційний Фонд.

Екзек. Ком. У.С.Д.П. взявши під розвагу телеґраму присланy т. т. В. Винниченком і І. Куликом (Р. Ролїнатом) до "Робітника", признав пекучою потребою збиране революційного фонду, котрий має піти на підмогу революційному рухови в Україні. В Україні більше чим в інших частях Росії треба еще богато праці, щоби поширити серед народа соціялїстичну революційну думку так, щоб він зміг цїлковито освободити ся від всяких суспільних пявок, які тепер готовлять ся "в своїй хатї" над ним запанувати.

Екз. Ком. поручає відділам нашої партії, щоби они позасновували у себе революційні комітети, які мають заняти ся спеціяльно збиранем революційного фонду, котрий, як і всякі инші фонди після ухвали оттавської конференції принятої цїлою партією, має бути висиланий на руки Екз. Комітету, а той буде його пересилати зарядови укр. соц. дем. партії в Україні.

Товариші! Поки ми про сю справу поговоримо обширнїйше, ми взиваємо Вас вже тепер негайно взятись за се діло. Жиємо в такім часї, в котрім мусимо всїх сил і засобів докладати до великого нашого діла. Тепер ми можемо дуже богато зробити тому і робім все, що можемо.

Ми маємо еще і свої потреби і про них ми не можемо забувати, але клич наших товаришів з України не сьміє остатись без нашого відзову. Ми знаємо, що нам прийде ся ще помагати визволови нашого народа з австрійських, польських і мадярських кігтів і для сього ми готові також зробити все, що в наших силах.

Отже до діла товариші! Велика хвиля кличе нас до нього!

За Екз Ком. У.С.Д.П.
В. Н. Колїсник,
орґанізатор.

В ОБОРОНІ ЧУЖИНЕЦЬКИХ РОБІТНИКІВ В КОПАЛЬНЯХ В ПІВНІЧНІЙ ЧАСТИ ПРОВ. ОНТЕРІО.

Бандї копальняних експльоататорів північної части провінції Онтеріо, в South Porcupine і Cobalt, яка веде всякими способами безнастанну боротьбу зі з'орґанізованими в юнії робітниками, захотїло ся ужити нового лайдацького способу для ослабленя майнерських юній і використаня робітників, що походять з ворожих Анґлії держав. Властителї копалень усильно робили стараня, щоби **"всїх робітників, походячих з ворожих Анґлії держав (з Австрії, Німеччини і др.) і не маючих канад. горожанських паперів, щоби їх інтерновано і заставлено працювати в копальнях за 25ц. денно, так як платять інтернованим робітникам по кемпах, а ріжницю проміж їхньою платнею і звичайною платнею прочих копальняних робітників, щоби віддавати на патріотичний фонд або фонд червоного хреста. Ті інтернованї робітники малиб працювати під доглядом військової сторожі".**

Таку пропозицію вислано на вітї до домініяльного правительства. Розумієть ся се викликало велике негодоване серед з'орґанізованих робітників.

Щоби тій шельмовській затії запобічи, представителї майнерських юній — Дж. Ґорман і В. Дефю — поспішили до Оттави і там разом з представителями "Trades and Labor Council", котрі були зібрані в Оттаві для обговореня становища з'орґанізованого робітництва в справі конскрипції, пішли до міністра справедливости з протестом проти принятя такої пропозиції. В делеґації були між іншими Дж. С. Вотерс, президент, Дж. Сімпсон, заст. президента тов. Р. А. Риґ з Вінніпеґу член Екз. Ком. **"Trades and Labor Council".**

Міністер справедливости вглянув в справу і заручив, що робітники походячі з ворожих Анґлії держав, котрі працюють в копальнях в північній части пров. Онтеріо мають вповні всї ті самі права, що і горожани Канади і брати ту саму платню, що другі майнери, коли они повинують ся законам сего краю і не викликають жадного бунту словом чи ділом.

Небезпека, отже, відвернена. А нашим робітникам треба памятати, що за них робітнича орґанізація заступає ся, та сама орґанізація, котру они так часто оминають, ще й шкоду її наносять. Пора вам вже братя робітники зрозуміли, що ви самі собі шкоду робите оминаючи робітничу орґанізацію а бо й йдучи проти ньої.

РІЧНИКИ „Р. Н." З 1916 Р.
можна замовляти в редакції „Р. Н.", по цїні $1.10 за примірник вже з почтовою пересилкою. Річники є не оправлені.— На замовлене можемо також оправити і вислати два річники з 1915 і 1916 р. р. Цїна обидвох річників разом виносить $3.00 вже з почтовою пересилкою.
Адресуйте:
ROBOTCHYJ NAROD
Box 3658, Winnipeg, Man.

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO